

GOSTYŃSKA POCZTA W LATACH II WOJNY ŚWIATOWEJ

Mimo toczących się na wielu frontach walk, władze niemieckie już 13 września 1939 roku powołały Deutsche Dienstpost Polen (Niemiecka Poczta Służbowa Polska), którą niebawem przemianowano na Deutsche Dienstpost Osten (Niemiecka Poczta Służbowa Wschód). Jej zadaniem było zabezpieczenie, a w zasadzie zagrabienie i przejęcie polskich budynków, urzędów, inwentarza i materiałów pocztowych, telekomunikacyjnych oraz uruchomienie sieci pocztowej oraz telekomunikacyjnej dla władz i instytucji niemieckich, a później także ludności cywilnej.

Niemiecki stempel prowizoryczny „Gostyn” na kartkach pocztowych.
Stempel stosowano we wrześniu i październiku 1939 roku

Z ustaniem regularnych walk Niemcy rozpoczęli realizację planu niszczenia państwowości polskiej. Znaczki polskie straciły moc obiegową. Listy ofrankowane polskimi znaczkami były traktowane jako nie opłacone. Na początku używano znaczków z wizerunkami Paula von Hindenburga, następnie wszystkich znaczków wydanych przez Poczta Rzeszy od września 1939 roku, a sporadycznie wcześniejszych.

8 października 1939 roku Adolf Hitler wydał tzw. dekret inkorporacyjny, na mocy którego z dniem 25 października 1939 roku ziemie zachodnie Rzeczypospolitej wcielono do Rzeszy. Z poznańskiego, części województwa pomorskiego i łódzkiego oraz powiatu Gostynin (województwo warszawskie) – utworzono tzw. Kraj Warty. Niebawem też powstała tutaj samodzielna pocztowa jednostka administracyjna – Reichspostdirektion.

Niemieckie władze wprowadziły liczne ograniczenia w swobodnym korzystaniu z usług pocztowych. Powszechnie naruszano tajemnicę korespondencji, poczta kontrolowała także paczki. Przystąpiono do niemczania polskich nazw geograficznych i nazw miejscowości. Dla przykładu Poznań przemianowano na Posen, Gostyń – Gostingen, Borek – Borken, Krobień – Kröben, Piaski – Sandberg, Pępowo – Waldeneck, Poniec – Punitz.

Na podstawie dekretu Hitlera z 12 października 1939 roku z ziem Polski centralnej i południowej utworzono tzw. Generalne Gubernatorstwo. Powstała Deutsche Post Osten (Niemiecka Poczta Wschód).

Kasownik niemieckiej poczty polowej w Gostyniu o numerze 27951

Na terenie Naddyrekcji Poznańskiej już od 1 grudnia 1939 roku Poczta Niemiecka przejęła pełną obsługę ludności cywilnej. Poczta Niemiecka w początkowym okresie używała do kasowania dawnych stempli polskich, nieprzerobionych lub przerobionych (niekiedy z usuniętymi wszystkimi napisami oprócz daty) albo różnego rodzaju metalowych, kauczukowych oraz wycinanych z gumy, drewna lub linoleum stempli prowizorycznych w rozmaitych formach. Jako kasowników używano też różnego rodzaju pieczęci służbowych okrągłych lub podłużnych.

Gmach gostyńskiej poczty w latach 1939-1945

Od 1940 roku stopniowo wprowadzono kasownik typu ogólnoniemieckiego, koliste podwójne poprzeczkowe z nazwą miejscowości np. Gostyn Posen, a w okresie późniejszym z podaniem przy nazwie miejscowości przynależności administracyjnej, np. Gostingen Warteland. W Gostyniu czynna była również poczta polowa stacjonującej tutaj jednostki Wehrmachtu – miała numer poczty polowej 27951.

Siedziba gostyńskiej poczty w latach 1939-1945 mieściła się przy ówczesnej ulicy Leszczyńskiej (obecnie ul. Powstańców Wielkopolskich).

Kasownik z nazwą „Gostyn Posen”

Kasownik z nazwą „Gostingen Wartheland”